

Priloga 1: Program državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih za obdobje 2019–2025

Osuševalni in državni namakalni sistemi so bili zgrajeni po večini v 80. in 90. letih prejšnjega stoletja. Namenjeni so usposobitvi kmetijskih zemljišč za učinkovito kmetijsko pridelavo, s tem da načrtno vplivajo na režim vlage v tleh. Zakonsko opredeljuje osuševalne in državne namakalne sisteme Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/12 – ZKme-1D in 79/17; v nadaljnjem besedilu: ZKZ).

S sprejetjem Uredbe o načinu izvajanja javne službe upravljanja in vzdrževanja hidromelioracijskih sistemov (Uradni list RS, št. 31/14 in 91/15; v nadaljnjem besedilu: Uredba) so vsi osuševalni in namakalni sistemi prešli v upravljanje javne službe upravljanja in vzdrževanja hidromelioracijskih sistemov. Javno službo opravlja Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Sklad) že od leta 2012.

Državna javna služba na osuševalnih in namakalnih sistemih se opravlja na podlagi Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17 in 22/18; v nadaljnjem besedilu: ZKme).

Cilji državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih

Bistveni strateški cilji državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih so:

- učinkovito upravljanje osuševalnih in namakalnih sistemov;
- zagotavljanje najmanj obstoječega stanja habitatnih tipov in populacij vrst;
- sodelovanje z državnimi organi in organizacijami zaradi učinkovitejšega upravljanja;
- izboljšanje ali ohranjanje delovanja osuševalnih in namakalnih sistemov.

Financiranje državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih se zagotavlja iz Proračuna Republike Slovenije ali iz drugih virov ter z delnim ali celotnim plačilom uporabnikov storitev. Sredstva za vzdrževanje osuševalnih in državnih namakalnih sistemov do terciarnega omrežja na podlagi ZKZ zagotavljajo lastniki oziroma zakupniki kmetijskih zemljišč znotraj osuševalnih ali državnih namakalnih sistemov v sorazmerju s površino zemljišč. Zbiranje sredstev za redno delovanje in vzdrževanje se izvaja preko odmere Finančne uprave Republike Slovenije. Zbrana sredstva se porabijo izključno za namene vzdrževanja in rednega delovanja na določenem osuševalnem ali državnem namakalnem sistemu, v skladu s sprejetimi programi vzdrževanja. Sredstva za vzdrževanje, redno in investicijsko vzdrževanje, se lahko zagotavljajo tudi iz drugih virov.

Naloge državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih

Naloge državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih so opredeljene v 127. členu ZKme.

Upravljanje obsega naslednje naloge:

- načrtovanje in izvajanje upravljanja in
- priprava letnega programa upravljanja in letnega programa vzdrževanja.

Obrazložitev:

Skladno s programom javne službe se obseg nalog javne službe za posamezno leto določi z letnim programom upravljanja in programi vzdrževanja, ki jih sprejme izvajalec državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih. Letni program upravljanja izvajalec predlaga v potrditev ministrstvu in mora vsebovati: opredeljene cilje nalog upravljanja; aktivnosti ali naloge oziroma storitve upravljanja skupaj s predvidenim letnim obsegom dela; obseg in vire financiranja nalog upravljanja; dinamiko izvajanja letnega programa upravljanja.

Izvajalec pripravi program vzdrževanja za vsak osuševalni ali namakalni sistem posebej. Program vzdrževanja mora vsebovati: vrsto in obseg predvidenih vzdrževalnih del; opredeljene cilje opravljanja vzdrževanja; obseg in vire financiranja vzdrževanja; dinamiko izvajanja programa vzdrževanja.

- priprava letnih analiz in poročil za ministrstvo

Obrazložitev:

Vsakoletno izvajalec za ministrstvo pripravi letna poročila in analize svojega dela ter letna poročila o stanju osuševalnih in državnih namakalnih sistemov, ki jih ima v upravljanju. Izvajalec mora letno poročilo o upravljanju in vzdrževanju poslati ministrstvu najpozneje do konca februarja tekočega leta za preteklo leto. Zraven tega navede tudi vse svoje predloge in opažanja.

Za potrebe statističnih evidenc izvajalec poroča in izpolni obrazce za Statistični urad Republike Slovenije (SURS), ki vključujejo podatke o porabi vode na sistemu, vire vode in druge podatke.

- nadzor nad delovanjem osuševalnih in državnih namakalnih sistemov ter strokovni nadzor pri izvedbi letnih vzdrževalnih del za te sisteme

Obrazložitev:

Izvajalec opravlja redne letne obhode v skladu s potrebami – npr. osuševalni sistemi v obdobju večjih deževij in državni namakalni sistemi v času namakanja. Izvajalec ministrstvo obvesti tudi o morebitnih nepredvidenih poškodbah oziroma pomembnih dogodkih na območju sistema in hkrati predlaga potrebne ukrepe za njihovo odpravo. O vseh ugotovitvah zapiše zapisnik oziroma uradni zaznamek. Strokovni nadzor nad izvajanjem nalog državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih izvaja ministrstvo v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo.

- druge naloge na področju upravljanja hidromelioracijskih sistemov

Obrazložitev:

Ministrstvo v skladu s svojimi potrebami lahko izjemoma naroči tudi dodatne naloge, ki se vključijo v letni program upravljanja in letni program vzdrževanja. Za ta dodatna dela se pred izvedbo izvajalec in ministrstvo uskladi o predvidenem časovnem obsegu in jih finančno ovrednotita.

Naloge rednega vzdrževanja osuševalnih sistemov:

1. košnja trave na brežinah jarkov;
2. posek zarasti na brežinah jarkov (grmovje, drevesa s premerom debel do 20 cm);
3. čiščenje cevnih prepustov z odvozom materiala na deponijo;
4. ročno čiščenje brežin jarka ob izlivki in čiščenje izlivke;
5. zamenjava poškodovanih izlivk;
6. čiščenje hidromelioracijskih jarkov (zakoličba in določitev nivelete jarkov, strojni izkop, odvoz v mikrodreprese na melioracijskem območju s planiranjem);
7. podrahljanje ali krtičenje površin;
8. druge naloge, (kot na primer popravilo obstoječih poljskih poti).

Naloge rednega vzdrževanja državnih namakalnih sistemov:

1. košnja trave;
2. pregledi in redno vzdrževanje črpališč;
3. pregledi in zagotavljanje rednega delovanja vozlišč, odzemnih jaškov, blatnikov in zračnikov;

4. pregledi zasunov in hidrantov;
5. sanacija pokrovov;
6. vzdrževanje cevovodov – odprtih (mostovi);
7. polnjenje in odzračevanje cevovodov;
8. praznjenje namakalnih sistemov in konzerviranje črpališč;
9. odstranjevanje mulja iz usedalnikov in filtrov;
10. meritve katodne zaščite;
11. vzdrževanje električne opreme črpališč;
12. zimska zaščita črpalk in elektro omar;
13. druge naloge (kot na primer popravilo obstoječih poljskih poti).

Dinamika izvajanja

Državna javna služba na osuševalnih in namakalnih sistemih se mora izvajati neprekinjeno v celotnem obdobju, v skladu s sedemletnim programom državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih in v skladu z letnim programom upravljanja ter letnimi programi vzdrževanja.